

Det hendte i 1995

En årskavalkade trykket i Årbok for Den norske kirke

JANUAR 1995

7

Biskop Rosemarie Köhn skriver i brev til prester, kateketer og diakoner at ekteskap er den gode ordning for familien og kjærligheten, men at de som velger samboerskap ikke må anklages for det.

10

Biskop Øystein I. Larsen i Sør-Hålogaland anbefaler i brev til Kirke departementet at det ikke iverksettes ytterligere tiltak mot kapellan Jon Syver Nordby. Kapellan har siden 1992 ikke villet gi kommunelegen nattverd fordi hun har uttrykt støtte til abortloven.

11-15

Konferansen av Europeiske Kirker (KEK) holder sitt eksekutivmøte på Gran på Hadeland.

16

Sjømannskirken i Kobe i Japan ødelegges av jordskjelv. Fem stortingsrepresentanter tar initiativ til en "nasjonal dugnad" som resulterer i at kirken gjenåpnes i oktober.

19

Kirkerådet vedtar ny utvalgsstruktur og reduserer antall underutvalg til fire. I 1991 reduserte rådet antall utvalg fra 17 til sju.

FEBRUAR 1995

7

Forfatteren Edvard Hoem mottar Bibelprisen 1995 av formann i representantskapet for Bibelselskapet, biskop Halvor Bergan. Det er første gang prisen deles ut, og Hoem får prisen for bruk av bibelske motiver i sin diktning.

15

En arbeidsgruppe oppnevnt av Bispemøtet (Heiene-utvalget) legger fram utredningen "Homofile i kirken". Et flertall på fem ønsker større kirkelig aksept for homofilt samliv, mens et mindretall på tre vil at kirken skal opprettholde et klart nei til dette.

28

Menighetsrådet i Johanneskirken i Bergen sier nei til framføring av Kjetil Bjørnstads musikalske versjon av Salomos høysang i kirken.

MARS 1995

8

Kirkerådets 8. mars-liturgi tas i bruk flere steder og vekker debatt på grunn av ordene "Gud, du som er en mor og far for oss" i syndsbejennelsen.

10

Arbeidstilsynet bestemmer at de kommunalt ansatte i Strømsø og Fjell menigheter i Drammen, blant annet organister og kirketjenere, ikke skal møte på arbeid. Bak avgjørelsen ligger en langvarig samarbeidskonflikt mellom kapellan og ansatte/tillitsvalgte i menighetene. Flere ansatte har sagt opp.

13

Biskop Ole D. Hagesæther sender brev til vigslede medarbeidere i Bjørgvin om sin håndtering av skilsmisssaker. Biskopen krever års karantene før nytt ekteskap etter skilsmisse. En gruppe skilte prester svarer noen dager etter med å betegne dette som sviktende personalomsorg.

17

Representantskapet i Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet vedtar å opprette fast prestedtjeneste i Fuengirola, på Kypros og Mallorca. Det vedtas også å starte prøvedrift i Berlin og Geneve.

23

Ungdomsskoleeleven Olav Hove (15) får medhold i Hardanger herredsrett i krav om fritak fra kristendomskunnskap til fordel for livssynsundervisning. Hope er utmeldt av Den norske kirke, mens begge foreldrene er medlemmer.

27

Hver tredje kirkegjenger synes det er en god idè at par bor sammen før de gifter seg, viser en analyse Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeste har gjort for Vårt Land.

APRIL 1995

1

Fire prester i Nord-Hålogaland støtter i et brev til biskop og kirkedepartement en Øksnes-prest som nekter kommunelegen nattverd på grunn av hennes støtte til abortloven.

2

Wagner-orgelet i Nidaros Domkirke gjeninnvies. restaureringen av orgelet fra 1741 anses som den viktigste begivenheten for katedralen siden vestskipet ble rekonstruert til Olavs-jubileet i 1930. Kirkeminister Gudmund Hernes varsler i forbindelse med orgelinnsvielsen at staten vil betale de to millionene som mangler til restaureringen.

2

Kirkeminister Gudmund Hernes offentliggjør i Trondheim planer om etablering av et liturgisk senter for forskning og etterutdanning innen liturgikk og hymnologi i den gjenreiste fløyen i Erkebispegården. Liturgisk senter skal etableres som et prosjekt der Nidaros bispedømmeråd, Nidaros biskop og Kirkerådet er med i styringsgruppen. Det skal også etableres et Senter for gregoriansk i Erkebispegården, og Hernes ber Universitetet om å øremerke en professorstilling i faget.

Statsråd Hernes varsler at Opplysningsvesenets fond vil kjøpe to eiendommer for å flytte Nidaros domkirkes restaureringsarbeider fra Vestfrontplassen.

6

Et mindretall på tre i Bispemøtet åpner for ansettelse av homofilt samboende i stillinger som krever vigsling, og åpner for forbønn for homofile som velger å leve sammen i partnerskap. Bispemøtets flertall på åtte frarår dette.

7

Prost Asle Dingstad i Larvik i Tunsberg bispedømme varsler i en pressemelding at han fra nå av avstår fra gudstjenestefellesskap med sin biskop Sigurd Osberg og heller ikke vil følge biskopen på visitas. Prosten hevder at situasjonen i Den norske kirke er dramatisk endret etter Bispemøtets uttalelse om homofili.

17

Biskop Bjørn Bue i Stavanger vigsler den første fargede prest i Den norske kirke - Kito Dande Serras fra Zaire.

20

Tre sokneprester og to menighetsråd i Nord-Hålogaland følger prost Asle Dingstad i Tunsberg og sier at de frasier seg sin biskops åndelige tilsyn. Dette skjer fordi Ola Steinholt tilhører Bispemøtets mindretall, som vil myke opp kirkens holdning til homofili.

21

Hovedstyreformann og generalsekretær i Indremisjonsselskapet mener organisasjonens bedehus, foreninger og kretser bør stenges for biskopene Osberg, Köhn og Steinholt etter deres mindretallsuttalelse om homofili på vårens bispemøte.

22

Foreningen for Bibel og Bekjennelse uttaler at biskopene Osberg, Köhn og Steinholt med sin homofiliuttalelse "har stilt seg utenfor den kristne kirke", men viker tilbake for å gi klare råd om å bryte med de biskopene som støtter homofilt samliv.

22

En offentlig gransking i Sør-Afrika frikjenner den tidligere anti-apartheid-aktivisten og kirkelederen Alan Boesak for anlager om pengemisbruk til egen fordel. Nordiske støtteorganisasjoner, blant dem Mellomkirkelig Råd, har politianmeldt Boesak for misbruk av midler, og den saken fortsetter i rettssystemet.

25

Verbum forlag er 175 år. "Selskabet for Christelige Undervisnings- og Andagts-Bøgers Utgivelse" var det opprinnelige navnet på forlaget, som lenge var kjent som Andaktsbokselskapet.

26

Forestillingen "Evangeliet etter Markus" har premiere på Det Norske Teatret i Oslo. Svein Tindberg framfører hele evangeliet alene på scenen. Regien er ved Kjetil Bang-Hansen. Forestillingen samler fulle hus og må ha ekstraforestillinger i månedsvis.

27

Det meldes at en lesbisk er ansatt som vikarprest i Hamar bispedømme. Hun har stått åpent fram som homofil, men er ikke samboende.

MAI 1995

3

Et departementsoppnevnt utvalg ledet av instituttstyrer Erling J.Pettersen foreslår enstemmig at det utformes et utvidet kristendomsfag som skal være felles for alle elever i grunnskolen.

8

Det ringes med klokkene i alle landets kirker fra kl.1200-1202 som en markering av at det er 50 år siden frigjøringen av Norge. Et meditasjonskort som Kirkerådet og Bispemøtet har utformet deles ut i kirkene i forbindelse med gudstjenesten dagen før.

12

Kirkerådet følger på sitt mai-møte opp Bispemøtets flertall ved ikke å anbefale at personer som lever i homofilt samliv blir ansatt i kirkelige stillinger. Rådet avviser også at det innføres en liturgisk ordning knyttet til homofilt samliv. Kirkerådet vedtar å legge disse spørsmålene fram for høstens Kirkemøte i Bergen i november.

14

En 27-årig mann anholdes mistenkt for å ha satt fyr på kapellet ved Herre kirke i Telemark 13.mai. Kapellet blir totalskadd i brannen.

21

Biskop Sigurd Osberg i Tunsberg ber Kirkedepartementet om å vurdere å bringe homofili-spørsmålet inn for kirkens lærenemnd. Departementet avviser dette noe senere.

25

Såner kirke i Vestby i Borg bispedømme brenner ned til grunnen. Brannen er påtent.

JUNI 1995

1-5

Tusenvis av mennesker deltar i feiringen av 1000-årsjubileet for Kirken i Norge på Moster i pinsen. I 1995 steg Olav Tryggvason i land på Moster, holdt messe og lot bygge kirke. I tillegg til Konge og dronning, statsminister og andre samfunnsstopper deltar en rekke norske og utenlandske kirkeledere med patriark Bartolomeus av Konstantinopel og kardinal Edward Cassidy fra Vatikanet i spissen. 8.000 deltar på den økumeniske gudstjenesten i Moster amfi 1.pinsedag, der dronning Sonja er tekstleser. Jubileet er en enestående kulturmønstring med et stor antall ulike arrangementer.

14

Moe kirke i Sandefjord brenner ned til grunnen. Brannårsaken ukjent. Kirkens eies av Det Evangelisk Lutherske Kirkesamfunn.

15

Den svenske regjering vedtar et forslag om å skille stat og kirke med virkning fra 1.januar

2000. Det skjer på bakgrunn av en utredning fra 1994 og flere tiårs forutgående utredning og debatt. Skillet innebærer blant annet at kirken selv skal velge sine biskoper og en overgang til medlemsavgift.

16

Den norske kirke og Den katolske kirke i Norge oppfordrer i brev til kirkelige instanser i Frankrike om at den franske katolske biskopskonferansen engasjerer seg for å få sine myndigheter til å omgjøre vedtaket om å gjenoppta prøvesprengningene med atomvåpen i Stillehavet. Brevet undertegnes av Andreas Aarflot og Sigrun Møgedal på vegne av Den norske kirke og Gerhard Schwenzer fra Den katolske kirke.

JULI 1995

1

Arrangementssjef Gunnar Wiik (44) velges til ny leder av Norges KFUK-KFUM under landsmøtet på Gjøvik. Med 216 mot 50 stemmer vedtar landsmøtet at homofile i partnerskap og heterofile samboere ikke kan være ledere i organisasjonen.

9-10

Den anglikanske kirkes synodemøte godkjenner Porvoo- erklæringen om kirkesamarbeid mellom de anglikanske kirker i Storbritannia og de lutherske folkekirker i Baltikum og Norden. 402 representanter i de tre kamrene stemmer for, 23 mot. Alle de 34 biskopene stemmer for Porvoo-erklæringen.

12-16

Eivind Osnes gjenvelges som formann i Det norske lutherske Indremisjonsselskap under generalforsamlingen i Ålgård.

13

Den Evangelisk Lutherske Frikirkes synodemøte i Ålesund vedtar (med 72 mot 71 stemmer) å søke assosiert medlemskap i Det Lutherske Verdensforbund (LVF). I Norge er fra før bare Den norske kirke medlem av LVF. Under synodemøtet velges Bruno Jakobsen til ny synodeformann etter Gunnar Engebretsen.

21

Mellomkirkelig Råd oppfordrer menighetene til å delta i boikottkampanjen av franske varer, som protest mot de franske planene om å gjenoppta prøvesprengningene. I brevet oppfordres også menighetene til forbønn under gudstjenesten 6.august, som er 50-årsdagen for Hiroshima-bomben.

21

Eidanger kirke i Agder bispedømme forsøkes påtent. To unge menn pågripes. Funn tyder på satanist-inspirerte motiver.

25

For første gang vigsles en luthersk kvinne i Norge til forpliktende livslangt klosterliv i Norge. Biskopene Rosemarie Køhn og Andreas Aarflot deltar ved vigslingen av søster Magnhild, som bor i Diakonisseklosteret Engen i Kolbu.

29

1000-års markering av Olav den Helliges fødsel på Bønsnes i Hole og åpning av pilegrimsleden til Nidaros.

29

Det holdes økumenisk olsokmesse i Nidarosdomen med deltakelse av anglikanske biskoper.

29

Norges Kirkevergelag markerer 800 årsjubileum for kirkevergene under landsmøtet i Trondheim. Landsmøtet velger Arve Varden som ny leder.

AUGUST 1995

4-16

Sjømannskirken i Gøteborg er et viktig møtested for norske deltakere, funksjonærer og publikum under friidretts-VM i byen.

6

50-årsdagen for bombingene av Hiroshima. Forbønn i kirkene for situasjonen som er oppstått ved Frankrikes vedtak om å gjenoppta prøvesprengninger i Stillehavet.

21

Tre representanter for det sør-afrikanske økokrim har under besøk i Norge samtaler med blant annet ledere i Mellomkirkelig Råd. Det er et ledd i etterforskningen i saken mot den bedragerimistenkte tidligere kirkelederen Alan Boesak.

21

Tre personer fra Porsgrunn dømmes til fengsel fra 10 måneder til ett år for å ha påtømt Eidanger kirke i Agder bispedømme.

27

Sokneprest Trond Bakkevig innsettes som æreskannik (cannon) ved Det hellige kors` domkirke i Botswanas hovedstad Gabarone. Innsettelsen skjer i Røa kirke i Oslo av biskop Khoto Makhulu.

30

En 16-åring får i Moss byrett betinget fengsel i ni måneder for å ha tent på Jeløy kirke i Borg 7.juli 1994. Det er første gang en kirkebrannstifter får betinget fengsel. En 17-åring får seks måneders ubetinget og 12 måneders betinget fengsel for samme forhold.

30

Samarbeidsråd for Menighet og Misjon, som samler Den norske kirkes offisielle organer og fem misjonsorganisasjoner, starter en besøksrunde på topplan til misjons- og kirkeledere i alle bispedømmer.

31

Det er 50 år siden den kristelige dagsavisen Vårt Land kom ut med sin første utgave. Jubileet markeres blant annet med utdeling av en nyopprettet Petter Dass-pris. Pinseforstander og

TV2-pastor Egil Svartdahl får prisen.

SEPTEMBER 1995

2

200 gravstøtter blir veltet på kirkegårdene på Austvågøy, Gimsøy og Vestvågøy i Lofoten i løpet av en helg.

3

Vågsbygd kirke i Agder forsøkes påtent, men brannvesenet kommer raskt til å hindrer spredning. Skadene begrenser seg til en utbrent dør. En mann siktes for ildspåsettelse noen dager etter.

22

Kirkerådsdirektør Knut Andresen utnevnes til sokneprest i Domkirken prestegjeld og domprost i Nidaros domprosti.

23

Medlemmene av Brekken menighetsråd i Nidaros legger ned sine verv etter at biskopen har bestemt at kapellanen skal flytte til Røros. Etter planen vil det fortsatt bli prestekontor i Brekken.

29

Menighetsfakultetets styre vedtar å flytte fra Majorstua i Oslo og bygge nytt på Diakonissehusets eiendom på Lovisenberg.

30.9.-4.10.

Bispemøtet sier enstemmig nei til samboere som kirkelig ansatte og tillitsvalgte. Bispemøtet imøtekommer også prester som er motstandere av kvinnelige prester. Det skjer ved at den kvinnelige biskopen kan be bispemøtets preses om å utpeke domprosten - eller en annen prost i det aktuelle bispedømmet dersom domprosten også er kvinne - til å ta det åndelige tilsyn med vedkommende prest.

OKTOBER 1995

4

Statsbudsjettet for 1996 legges fram og viser at 76 millioner kroner avsettes til oppbygging av Erkebisppegården i Trondheim og arbeidet med de tilliggende kulturskattene. Det foreslås ingen nye kirkelige stillinger.

5

Norges første flyplasskapell vigsles på Værnes lufthavn av biskop Finn Wagle.

11

Kongeparet gjester sjømannskirken i New York og gir den navnet Kong Olav V's kirke. Samtidig åpnes Det norske kirke- og kultursenter i Brussel og grunnsteinen legges til nytt norsk kirkesenter i Albir i Spania.

13-15

100-årsjubileet for den første nord-samiske bibeloversettelsen markeres, blant annet med en festgudstjeneste i Tromsø. Bak feiringen står Nord-Hålogaland biskop, Bibelselskapet, Samisk Kirkeråd og Sametinget.

27

Fire ordinerte prester ved Diakonhjemmet og Menighetsfak-ultetet varsler at de ikke vil ha gudstjenestefelleskap med biskop Andreas Aarflot, dersom han ikke revurderer uttalelser i homofilisaken. Aarflot svarer få dager etter at det da vanskelig kan komme på tale for de fire å holde gudstjeneste eller forrette ved kirkelige handlinger innenfor rammen av Den norske kirke.

31

Med 90 mot 12 stemmer vedtar Stortinget et nytt kristendomsfag med religions- og livssynsorientering. Dette innebærer også utvidet timetall i faget.

NOVEMBER 1995

1

En utukttdømt prest som er gitt avskjed i unåde og fratatt sine presterettigheter i Den norske kirke, engasjeres som vikarprest i Hamar bispedømme. Kvinner i kirken reagerer fordi de opplever dette som et signal om at kirken stiller seg på overgriperens side.

1

Forslaget til ny Plan for konfirmasjonstiden sendes ut på høring med frist 15.februar 1996. Kirkemøtet 1996 skal behandle planen.

3

Den 350 år gamle Innset kirke i Rennebu i Nidaros bispedømme brenner ned til grunnen. Det er mistanke om at brannen er påsatt.

5

Den nye Hauketo/Prinsdal kirke i Oslo vigsles av biskop Andreas Aarflot. Menigheten har vært uten kirke siden den tidligere kirken gikk tapt i en påsatt brann i 1992. Kirken har koster 12,5 millioner kroner.

6

600 medlemmer av Den norske kirke rykker inn avisannonser med oppfordring til Kirkemøtet om å fatte vedtak som gir plass for to syn i homofilisaken.

12-17

Kirkemøtet i Bergen sier nei til homofilt samboende som kirkelig tilsatte. Et flertall på 58 av 79 delegater sier at det ikke er gitt tilstrekkelige grunner for at Den norske kirke kan endre sin nåværende praksis med hensyn til tilsetting av personer som lever i homofilt samliv. Et samlet kirkemøte uttaler samtidig at det ikke er aktuelt å innføre noen kirkelig forbønnshandling for homofile/lesbiske par.

Kirkemøtet godkjenner teksten til en offisiell avtale om samarbeid mellom Metodistkirken i Norge og Den norske kirke.

DESEMBER 1995

1

I forbindelse med Verdens Aids-dag 1. desember har Kirkerådet for første gang sendt ut oppfordring til menighetene om å ta med de som er rammet av epidemien i forbønnen.

17

Biskop Ole D.Hagesæther innvier Dronning Sonjas kirke- og kultursenter i Paris. Senteret drives av Den norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet.